

Monografije o Hrvatima u Vojvodini od 1990. do 2008. - osnovne informacije

Tomislav Žigmanov, zigmanov@yahoo.com

Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata, Subotica

Mario Bara, mario.bara@imin.hr

Institut za migracije i narodnosti, Zagreb

Libellarium, II, 2 (2009): 145 - 160.

UDK: 016:929(497.113=163.42)''1990/2008''(01)=163.42

Stručni rad

Sažetak

Cilj je radnje prezentirati monografske publikacije o Hrvatima u Vojvodini u razdoblju od 1990. do kraja 2008. godine. Radnja donosi popis od 137 monografskih publikacija objavljenih u navedenom razdoblju, koje su tematski vezane uz društveni i kulturni život Hrvata u Vojvodini. Riječ je o djelima koja su heterogena po cijelom nizu značajki - od opsega, preko složenosti i obuhvata teme pa do znanstvene relevantnosti, no u jednu ih cjelinu okuplja istost teme.

Popis publikacija o vojvođanskim Hrvatima objavljen je slijedom koji prati podjelu prema Univerzalnoj decimalnoj klasifikaciji te abecedni popis autora, s tim da su anonimne i publikacije s više autora stavljene na početak niza. Usto, radnja sadrži i kratku analitičku obradu o mjestu objavljivanja djela i mjestu djelovanja autorâ, jeziku objave te području znanosti i tematici koja je u njima obrađena.

Doprinos je radnje sastavljanje vremenski definirane regionalne bibliografije koja po prvi put predstavlja sve poznate monografske publikacije o vojvođanskim Hrvatima u navedenom razdoblju.

KLJUČNE RIJEČI: bibliografija, monografije, Hrvati, Vojvodina.

Uvodne napomene

Vojvođanski su Hrvati u vlastitoj složenosti (npr. po regionalnim obilježjima - bački, banatski i srijemski; subetničkim kriterijima - bunjevački i šokački; kao manjinska zajednica s nerazvijenom identitetskom infrastrukturom) kroz povijest i sadašnjost - u cijelom spektru društvene i kulturne zbilje, slično drugim narodnosnim zajednicama - bili i ostali predmetom znanstvene ili publicističke elaboracije, što je znalo rezultirati i objavom publikacija. No za razliku od većine kulturnih prostora drugih naroda, u vojvođanskih Hrvata postoji malo točnih spoznaja o naravi, vrsti, opsegu i drugim kvalitativnim i kvantitativnim značajkama tekstova o njima. Mnogo je otvorenih

pitanja, primjerice, o tome tko je sve pisao o vojvođanskim Hrvatima, kako se oni tematiziraju, koji su segmenti njihove povijesti ili sadašnjosti bili predmetom elaboracije, u kakvoj su korelaciji novi prilozi s radnjama koje su ranije objavljene, tj. donose li se nove spoznaje, gdje su te radnje objavljivane, s kojom svrhom i kome su bile namijenjene? Potpuni i pouzdani odgovori na takva i slična pitanja ne mogu se dati zbog jednostavne činjenice da ne postoji cjelovit pregled objavljenih djela koja za predmet imaju Hrvate u Vojvodini. To je, čini se, izravna posljedica činjenice da znanstveni segment u kulturi te zajednice ni na koji način nije ustrojen. S jedne strane, u njihovoj su povijesti, izuzmu li se naponi koji su postojali neposredno pred Drugi svjetski rat, znanost i znanstveni život općenito bili izvan institucionalne infrastrukture unutar zajednice. S druge strane, znanstvena ili publicistička djela koja su nastajala u takvim okvirima bila su u većini slučajeva rezultat samostalnoga djelovanja pojedinaca, napose onih koji žive u Vojvodini, izvan primjerenog institucionalnog sustava, a što je imalo za posljedicu prevagu produkcije djela u odnosu na sustav njihova praćenja i obrade. S treće strane, institucije znanosti u državi u kojoj žive često su ih znale previdati te su izostajali kao objekti znanstvenoga tematiziranja.

U takvom kontekstu nije bilo niti elementarnoga bilježenja, a kamoli svestranije obrade ukupne knjiške produkcije vojvođanskih Hrvata (usp. Žigmanov 2009). Preciznije rečeno, tijekom cijele povijesti objavljivanja radova o njima izostajala je sukladna bibliografska obrada, a situacija je ista i danas. Stoga je razvidno zašto se još uvijek može govoriti o golemoj nesređenosti vlastitog kulturnog prostora u Hrvatima u Vojvodini te zašto još uvijek nije ustrojena ni racionalna slika sadržaja njihova kulturnog okvira. Također, jedna od posljedica takvoga stanja jest i slabo razvijena autopercepcija i, uopće, skromno znanje vojvođanskih Hrvata o sebi, koje je usto snažno obilježeno regionalnim i subetničkim perspektivama.

Treba napomenuti i da je prva predmetna bibliografija o Hrvatima na području Vojvodine objavljena relativno kasno, 1940. godine. Riječ je o radnji Stjepana Bartolovića *Bibliografija o Šokcima i Bunjevcima* koja je objavljena u dnevnom političkom listu Hrvatske seljačke stranke „Hrvatski dnevnik“ (22. IX. 1940., br. 1580, str. 20 - 21) s ukupno 99 bibliografskih jedinica, a obuhvaća razdoblje od kraja 19. stoljeća do 1940. Bartolovićeva bibliografija obuhvaća naslove s područja povijesti, folklor, filologije, kulture i politike te mnogobrojne članke Marka Čovića o bunjevačkim običajima.¹

---

1 Bibliografija Stjepana Bartolovića svoje je obrise dobila još 1933. godine kada je, skromnijeg obima, objavljena u zagrebačkom dnevnom listu „Obzor“ od 10. siječnja pod naslovom *Nešto o bibliografiji Bunjevaca i Šokaca*. Bartolovićeva bibliografija (1933. i 1940.) obrađivale su samo dio vojvođanskih Hrvata. One uključuju baranjske Hrvate, ali izostavljaju srijemske. Naime u vrijeme nastajanja Bartolovićevih bibliografija Vojvodina (pod kojom se najčešće podrazumijevalo područje Bačke, Baranje i Banata) još nije postojala kao političko-teritorijalna jedinica. S druge strane, Srijem je u percepciji i stavovima hrvatskih političkih i kulturnih djelatnika bio izvan pojma Vojvodine, što je u konačnici utjecalo na područje koje je Bartolović bibliografski obradio.

Druga takva bibliografija objavljena je nakon nešto manje od 30 godina - Matica hrvatska u Zagrebu je 1968. objavila selektivnu bibliografiju Ivana Kujundžića *Izvori za povijest bunjevačko-šokačkih Hrvata*, a to je bibliografija članaka i knjiga o Bunjevcima i Šokcima od druge polovice 18. stoljeća do 1968. godine. Istom je autoru u „Radu JAZU“² objavljena *Bunjevačko šokačka bibliografija: prilog kulturnoj povijesti bunjevačko-šokačkih Hrvata*, a u kraćoj je inačici bibliografija bila objavljena u 1946. u izdanju Subotičke matice kao *Prilog kulturnoj povijesti Bunjevaca i Šokaca*. Za te se bibliografije, dakle, može ustvrditi da obrađuju samo dio Hrvata u Vojvodini - onaj najbrojniji, u Bačkoj, gdje žive Bunjevci i Šokci - te da smjeraju na cjelovitije obuhvate u smislu posezanja za obradom građe iz daljnje povijesti. Proći će ponovno gotovo 40 godina do pojave nove, treće i posljednje predmetne bibliografije u vojvođanskih Hrvata, a riječ je o radnji Tomislava Žigmanova *Prilog prikupljanju bibliografske građe za povijest Hrvata u Vojvodini od 1990. - 2002.*, koja je objavljena u „Časopisu za suvremenu povijest“ 2005. godine.³ U njoj su bibliografski obrađene knjige, časopisi, zbornici, listovi, znanstveni i stručni članci te kraći članci, značajniji novinski napisi i autografirane publikacije u kojima se tematiziraju društveni položaj i prilike u hrvatskoj zajednici u Vojvodini kroz navedeno razdoblje. Prema toj značajci, ovo je prva bibliografija koja činjenici hrvatstva Vojvodine pristupa kao samostalnom, premda heterogenom, činitelju.⁴

---

2 Rad JAZU 355 (1969): 667 - 769.

3 Ista je bibliografija objavljena kao poglavlje u knjizi Tomislava Žigmanova *Hrvati u Vojvodini danas: traganje za identitetom*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada i Pučko otvoreno učilište, 2006. Str. 91 - 124.

4 Dio autora, napose u Hrvatskoj, izbjegava toponim Vojvodina, premda on predstavlja sada već ustaljenu oznaku za kulturološku, administrativnu i političku cjelinu u okviru Republike Srbije. Oni koji pak rabe rogobatnu sintagmu „Hrvati u Bačkoj, Srijemu i Banatu“ kao sinonim za Hrvate u Vojvodini zapostavljaju činjenicu da se područje svake od tih triju regija danas prostire u dvjema državama: Srijem i u Hrvatskoj, Bačka i u Mađarskoj, a Banat i u Rumunjskoj. U tom smislu, kada se kaže, naprimjer, srijemski Hrvati, ne zna se odnosi li se to na Hrvate u hrvatskom dijelu Srijema ili pak vojvođanskom, što je od velikog značaja osobito nakon osamostaljenja Republike Hrvatske. Isto vrijedi i za druga dva slučaja. S druge strane, sintagma „vojvođanski Hrvati“ ili „Hrvati u Vojvodini“ jednoznačno kazuje o kojim je Hrvatima riječ, a ukoliko se želi daljnje preciziranje, tada pribjegavamo spomenutim toponimima. Nije nevažna ni činjenica da inzistiranje na nekorištenju sintagme „Hrvati u Vojvodini“ uvelike otežava integraciju svih Hrvata u Vojvodini, kako na simboličnome tako i na strukturnome planu, u organizacijski ustrojenu manjinsku zajednicu.

Bibliografija monografija o Hrvatima u Vojvodini od 1990. do 2008. godine⁵

Zbog navedenih strukturnih deficita kulturnog prostora Hrvata u Vojvodini u području znanosti i u dijelu koji prati produkciju knjiga bilo je izuzetno složeno i zahtjevno pristupiti izradi bibliografije monografija o Hrvatima u Vojvodini. Autori su stoga bili primorani služiti se malim brojem postojećih bibliografija, prije svega spomenutom radnjom Tomislava Žigmanova, zatim djelom *Bibliografije Hrvata u Vojvodini 1990. - 2002.: prinosi* (Žigmanov 2005b) te djelima nekolicine ostalih bibliografa, ponajprije Ante Sekulića (Milković 2008) i Tome Vereša (Radelj 2000). Usto, autori su se pri izradi ove bibliografije služili i postojećim bazama podataka koje su dostupne putem interneta, kao što su one Biblioteke Matice srpske u Novom Sadu ili Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

U navedenom razdoblju od 19 godina zabilježeno je 137 monografskih djela koja za jedini ili glavni predmet tematiziranja imaju neki segment života Hrvata u Vojvodini u povijesti ili sadašnjosti, a odnose se, primjerice, na naselja, povijest, religiju, etnologiju, sociologiju, osobe, institucije i sl. One se, posve očekivano, međusobno razlikuju po cijelom nizu kriterija, od obima i grafičko-tehničke opreme knjige, preko (ne)složenosti i širine teme pa do načina elaboracije, znanstvene ili publicističke. Ono što ih okuplja u jedinstvenu cjelinu jest tema - Hrvati u Vojvodini.

Od 137 monografija, 105 ih ima autora ili autore, a 32 su bez autora, tj. riječ je o zbornicima, godišnjacima, časopisima, leksikonima i sl., koji pretpostavljaju veći broj autora.⁶ Broj autora relativno je velik, pa na naslovnica 105 autorskih djela bilježimo 65 imena, od kojih je najčešće ime Ante Sekulića koji potpisuje čak 11 knjiga. Zanimljivim se čini i podatak da su, prema kriteriju mjesta življenja, gotovo 2/3 autora iz Vojvodine (82), a nešto više od 1/3 je iz Hrvatske (48).⁷ I prema mjestu objave monografije prednost ima prostor Vojvodine: 81 djelo objavljeno je u Vojvodini, od čega najviše u Subotici (više od 2/3, tj. 57 djela), 53 u Hrvatskoj, od čega najviše u Zagrebu (također više od 2/3, tj. 40), dva u Mađarskoj, a jedno u Sjedinjenim Američkim Državama. Naravno, ovdje ne postoji pozitivna korelacija između broja objavljenih djela i njihove znanstvene relevantnosti, pa u Vojvodini uvelike prevladavaju publicistička djela, a u Hrvatskoj znanstvena.

5 Ističemo kako ove godine nisu uzete proizvoljno za vremensko ograničenje razdoblja našeg interesa. Prva godina jest godina raspada SFRJ te godina početka samostalnog manjinskog organiziranja vojvođanskih Hrvata, kada oni ulaze u proces izgradnje vlastite identitetske institucionalne infrastrukture. Druga granična godina jest godina osnutka Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, prve profesionalne ustanove na području kulture koja u programu svojega djelovanja ima i dio koji se odnosi na ustrojavanje sustavnoga rada na bibliografskim poslovima.

6 U analitičkoj obradi bibliografske građe pomogla nam je Katarina Čeliković, na čemu joj najsrdačnije zahvaljujemo.

7 Za kriterij nije uzeto mjesto rođenja ili podrijetla autora, već mjesto življenja i djelovanja.

Kada je u pitanju jezik na kojem je djelo objavljeno, 102 su na hrvatskom, 33 na srpskom, jedno je dvojezično, srpsko-mađarsko, a jedno je na engleskom jeziku. Zanimljiva je i vremenska distribucija objavljenih knjiga - najviše ih je bilo objavljeno 1996. i 2006. godine, po 13, a najmanje 1990., samo dvije. U Vojvodini je najviše djela objavljeno 2007. godine (čak devet publikacija), a najmanje 1990. i 1991. (po jedna). U Hrvatskoj je najviše publikacija objavljeno 2006. (sedam), a najmanje (tj. niti jedna) 1992. i 2004. (v. tablicu 1.).

Tablica 1. Broj objavljenih monografija o vojvođanskim Hrvatima prema godini i mjestu objave

Godina	Ukupni broj objavljenih djela	Broj djela objavljenih u Vojvodini	Broj djela objavljenih u Hrvatskoj	Broj djela objavljenih u Mađarskoj
1990.	2	1	1	
1991.	3	1	2	
1992.	6	6		
1993.	3	2	1	
1994.	6	2	4	
1995.	4	2	2	
1996.	13	8	5	
1997.	6	4	2	
1998.	10	4	6	
1999.	6	4	2	
2000.	6	2	4	
2001.	10	7	3	
2002.	7	3	3	1
2003.	11	9	2	
2004.	6	6		
2005.	8	3	5	
2006.	13	6	7	
2007.	11	9	1	1
2008.	5	2	3	

S obzirom na geografske odrednice sadržaja, najzastupljenija je Bačka, to jest Hrvati iz Bačke - čak 86 knjiga bavi se njome. Od tog je broja 61 djelo posvećeno Bunjevcima, 7 Šokcima, a 18 i Bunjevcima i Šokcima, to jest bačkim Hrvatima u cjelini. Slijedi Srijem kojemu je posvećeno 30 djela, pa Hrvati u Vojvodini s 20, a tek jedno djelo bavi se Hrvatima u Banatu. Takva distribucija tema može se tumačiti kao posljedica brojnosti (više od 50 % ukupnog broja Hrvata u Vojvodini) te kadrovskih potencijala u znanosti i publicistici bunjevačkih Hrvata, koji onda najviše tematiziraju vlastitu subetničku prošlost i sadašnjost. S druge strane, banatski su Hrvati danas gotovo asimilirani - prema podacima dobivenim popisom stanovništva iz 2002. tek ih je nešto manje od

4000 - te su slijedom toga i najmanje zastupljeni. Podzastupljeni su i šokački Hrvati, premda ih ima oko 1/3 u odnosu na bunjevačke Hrvate, tj. desetak tisuća. Samo se 7 knjiga bavi njima. Vjerojatni razlog tomu jest činjenica da Šokci u najvećem broju žive u seoskim naseljima te da imaju veće kadrovske i institucijske deficite.

Kada je riječ o tematskim odrednicama, značajno prevladavaju monografije iz područja povijesti - više ih je od polovice, čak 76. Zanimljivo je da se od tog broja 24 monografije bave poviješću srijemskih Hrvata, što znači da je tematiziranje tog dijela vojvođanskih Hrvata u gotovo 5/6 posvećeno povijesti. Čak 26 publikacija odnosi se na povijest bunjevačkih Hrvata, a samo tri govore o šokačkim Hrvatima. O Hrvatima u Bačkoj postoji 11 djela, a toliko ih je i o Hrvatima u Vojvodini kao cjelini.

Nakon povijesnih slijede etnografska monografska djela. Njih je 22, od čega je 14 posvećeno bunjevačkim Hrvatima. Zatim slijede djela o književnosti (njih 10), a potom, što je zanimljivo, djela o slikarstvu (njih 11). Djela iz područja glazbe ima šest, bibliografija je pet, a djela iz područja jezika i lingvistike tri. Najmanje ih je iz područja demografije, sociologije i religije (po dva).

Prevladavajući interes za povijest moguća je posljedica snažnih identitetskih prijepora kojima su bile izložene pojedine skupine Hrvata u Vojvodini, prije svega Bunjevci, te nevolja u sadašnjosti, što, čini se, vrijedi u slučaju srijemskih Hrvata, koji su tijekom devedesetih godina 20. stoljeća bili objekt etnički motiviranog nasilja s elementima etničkog čišćenja.

Prinosi za bibliografiju monografija o vojvođanskim Hrvatima od 1990. do 2008.⁸

Bibliografije, katalozi

Molitvom i prilikom prid Bogom, prir. Katarina Čeliković. Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost Ivan Antunović : Hrvatska čitaonica, Subotica 2007., 56 str.

Slavonska i bunjevačka ručna knjižnica : djela tiskana na hrvatskoj ikavici u zbirci Rara, prir. Željko Vegh. Knjižnice grada Zagreba : Gradska knjižnica, Zagreb 1999., 86 str.

Miković, Milovan. *Biobibliografija*, vlastita naklada, Subotica 1998., 16 str. (*)

---

8 Publikacije su navedene slijedom koji prati podjelu po Univerzalnoj decimalnoj klasifikaciji te abecedni popis autora, s tim da su anonimne i publikacije s više autora na početku skupine. Oznaka (*) kazuje da je djelo objavljeno na srpskom jeziku.

Prčić, Ive, ml., Gabrić, Bela. *Bibliografija kalendara „Subotička danica“ 1971-1972. i 1984.-1993. god.*, Institut „Ivan Antunović“, Subotica 1994., 56 str.

Žigmanov, Tomislav. *Bibliografija Hrvata u Vojvodini 1990. - 2002. : prinosi*, Istarski ogranak Društva hrvatskih književnika, Pula 2005., 62 str.

Religija, teologija

Beljanski, Milenko. *Katolici u Somboru*, vlastita naklada, Sombor 1995., 55 str. (*)

Stantić, Ante. *Zagrlj Krista i duše (životni put sluga Božjega Gerarda Tome Stantića karmelićanina 1876-1956)*, Vicepostulatura sluga Božjega, Zagreb 1994., 132 str.

Demografija, statistika, sociologija

Horvat, Rudolf. *Srijem : naselja i stanovništvo* [rukopis Rudolfa Horvata; predgovor, nadopune teksta za grad Županju, nadopunu bilježaka, kazalo imena i mjesta napisale Mira Kolar-Dimitrijević i Zlata Živaković-Kerže], Slavonski Brod 2000., 321 str.

Šram, Zlatko. *Latentne strukture nacionalne svijesti : konstrukcija skale etnocentrizma*, Hrvatski kulturni centar „Bunjevačko kolo“, Subotica 2000., 57 str.

Etnologija, etnografija

Hrvatice, Bunjevke, Šokice (1919-1955), prir. Svenka Savić. Futura publikacije : Ženske studije i istraživanja, Novi Sad 2007., 235 str. (dio *)

Iz baštine bačkih Hrvata Bunjevaca, ur. M. Černelić, N. Fabian, T. Petrović, M. Šercer, N. Zelić i M. Zaić-Kubatović. Etnografski muzej, Zagreb 1998., 80 str.

Somborske žetvene svečanosti, ur. Franjo Ivanković. Institut „Ivan Antunović“, Subotica - Sombor 1996., 170 str.

Beszédes, Valéria. *Ćorsokak Čikerija : A Csikéria-i vakköz*, Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture, Subotica 2007., 108 str. (dio *)

Bosić, Mila. *Ženidbeni običaji Šokaca Hrvata u Bačkoj*, Vojvođanski muzej, Novi Sad 1992., 176 str. (*)

Černelić, Milana. *Uloge i nazivi odabranih svatova u Bunjevaca*, Filozofski fakultet : Etnološki zavod, Zagreb 1991., 233 str.

Černelić, Milana. *Bunjevačke studije*, Filozofski fakultet, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju, Zagreb 2006., 312 str.

- Čota, Antonija, Šeremešić, Marija. *Dukat ravnice*, Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo „Vladimir Nazor“, Sombor 2003., 216 str.
- Forjan, Josip. *Tradicijsko odijevanje Hrvata Šokaca u Srijemu i Bačkoj*, Posudionica i radionica narodne nošnje, Zagreb 2006., 39 str.
- Gabrić, Bela, Krmpotić, Lazar, Ivan. *Narodni običaji bačkih Hrvata : 2 : Materice*, Institut „Ivan Antunović“, Etnološki odjel, Subotica 1992., 8 str.
- Gabrić, Bela, Krmpotić, Lazar, Ivan. *Narodni običaji bačkih Hrvata : 3 : Polivači*, Institut „Ivan Antunović“, Etnološki odjel, Subotica 1992., 8 str.
- Gabrić, Bela, Krmpotić, Lazar, Ivan. *Narodni običaji bačkih Hrvata : 1 : Prelo*, Institut „Ivan Antunović“, Etnološki odjel, Subotica 1992., 8 str.
- Gabrić, Bela, Krmpotić, Lazar, Ivan. *Narodni običaji bačkih Hrvata : 4 : Kraljice*, Institut „Ivan Antunović“, Etnološki odjel, Subotica 1993., 16 str.
- Kujundžić, Stanka. *Naši mladenci : bunjevačke svadbene nošnje na fotografijama od 1870. do 1970. godine*, Hrvatsko akademsko društvo, Subotica 2004., 71 str.
- Sekulić, Ante. *Bački Hrvati : narodni život i običaji*, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti - JAZU, Zagreb 1991., 519 str.
- Sekulić, Ante. *Umjetnost i graditeljstvo bačkih Hrvata*, Matica hrvatska, Zagreb 1998., 172 str.
- Stantić, Alojzije. *Kruv naš svagdanji*, Hrvatski kulturni centar „Bunjevačko kolo“, Subotica 2001., 288 str.
- Suknović, Kata. *Narodne nošnja Hrvata Bunjevaca*, Posudionica i radionica narodnih nošnji, Zagreb 2006., 19 str.
- Šabić, Vlasta. *Iz etnografske baštine Šokaca Srijema i Bačke : (Gibarac, Kukujevci, Bođani)*, Muzej Slavonije, Osijek 1996., 16 str.
- Tonković, Stevan. *Dragulji bunjevačke riznice*, Savez amatera Vojvodine : Futura, Novi Sad - Petrovaradin 2001., 280 str. (*)
- Vojnić Hajduk. Lazo, Kopilović, Andrija, Stantić, Alojzije, *Dužijanca*, NIU „Hrvatska riječ“, Subotica 2006., 243 str.
- Žarković, Ilija. *Iz naše avlije i iz komšiluka : mala prstonarodna domišljanka u 100 i nešto lekcija*, HKPD „Tomislav“, Golubinci 2006., 145 str. (*)

Slikarstvo

- Donacija dr. Vinka Perčića - Umjetnine zavičajne zbirke*, ur. Bela Duranci. Gradski muzej Subotica, Subotica 1996., 144 str. (dio *)

Krhka ljepota : trajna vrijednost, Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo „Matija Gubec“ i Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“, Tavankut - Subotica 2003., 48 str.

Put jednog slikara : izbor tekstova o slikarstvu Pavla Blesića, prir. Sava Stepanov. Muzej Vojvodine, 2004., 183 str. (*)

Slike od slame koje se nalaze u Starom Žedniku i Aleksandrovu, prir. Kata Milodanović Ostrogonac. Stari Žednik 2006., 36 str.

Balažević, Ivan. *Monografija Balažević*, Otokar Keršovani, Rijeka 2002., 121 str.

Duranci, Bela. *Slikar Stipan Kopilović 1877-1924*, NIP „Subotičke novine“, Subotica 1992., 104 str. (*)

Kovačev-Ninkov, Olga. *Martin Džavić (1900-1957)*, Gradski muzej : Zavičajna galerija dr. Vinko Perčić, Subotica 2001., 23 str. (*)

Krmpotić, Lazar Ivan. *Umjetnost u tehnici slame*, Matica hrvatska, Zagreb - Subotica 2001., 126 str; drugo, izmijenjeno izdanje: Krmpotić, Lazar Ivan, *Umjetnost u tehnici slame*, Matica hrvatska ogranak Subotica, Subotica 2004., 94 str.

Vasić, Pavle. *Pavle Blesić*, Prosveta, Sombor 1992., 248 str. (*)

Vasić, Pavle. *Pavle Blesić : 1947-1997 : zapisi vremena*, Matica srpska, Novi Sad 1998., str. (*)

Zelić, Naco. *Nesto Orčić : monografija*, NIU „Hrvatska riječ“ : Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“, Subotica 2007., 84 str.

Glazba

Dulić, Ljiljana, Jaramazović, Stipan. *S tamburicom četvrt veka - 25 godina Subotičkog tamburaškog orkestra*, Subotički tamburaški orkestar, Subotica 2001., 96 str. (*)

Kovač, Ivan. *Mika iz Berega i njegovi dani*, Kulturno-prosvetno društvo „Silvije Strahimir Kranjčević“, Bački Breg 1999., 86 str. (*)

Miócs, József. *Orgulje Subotičke biskupije - A szabadkai Egyházmegye orgonai*, vlastita naklada, Subotica 1999., 180 str.

Rajković, Đuro. *Stanislav Prepek : život i djelo*, Hrvatsko društvo crkvenih glazbenika, Zagreb 2006., 184 str.

Šefer, Đura. *Tamburica, kolo i pesma rumskih „Brežana“*, HKPD „Matija Gubec“, Ruma 1994., 48 str. (*)

Žarković, Ilija. *Svirac svira : tamburaške pesme : (notni zapisi, harmonije, tekstovi)*, HKPD „Tomislav“, Golubinci 2006., 269 str. (*)

Jezik, lingvistika

Buljovčić, Josip. *Filološki ogledi*, NIP „Subotičke novine“, Subotica 1996., 180 str. (dio *)

Sekulić, Ante. *Rasprave o jeziku bačkih Hrvata*, Matica hrvatska, Zagreb 1997., 290 str.

Sekulić, Ante. *Rječnik govora bačkih Hrvata*, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb 2005., 696 str.

Književnost

Dani Balinta Vujkova : dani hrvatske knjige i riječi : zbornik radova sa znanstvenih skupova 2002-2005., ur. Katarina Čeliković. Hrvatska čitaonica, Subotica 2006., 279 str.

Hrvatska riječ u Srijemu, prir. Dubravko Horvatić. Ogranak Matice hrvatske Tovarnik, Zagreb 1995., 244 str.

Buljovčić, Josip. *Subotički kazališni zapisi*, Dora Krupićeva, Zagreb 2008., 190 str.

Gabrić, Bela. *Preljske pisme*, Institut „Ivan Antunović“, Etnološki odjel : KUD „Bunjevačko kolo“, Istraživačka sekcija, Subotica 1993., 16 str.

Gabrić, Bela, Pokornik, Ante. *Bunjevačke kraljičke pisme*, Hrid, Subotica 1996., 144 str.

Miković, Milovan. *Život i smrt u gradu*, Izdavački odjel Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ : Hrvatsko akademsko društvo, Subotica 1999., 230 str.

Miković, Milovan. *Iznad neba žito : ogledi o književnosti*, Hrvatska čitaonica : Dora Krupićeva, Subotica - Zagreb 2003., 302 str.

Sekulić, Ante. *Hrvatska preporodna književnost u ugarskom Podunavlju do 1918.*, Sekcija Društva hrvatskih književnika i Hrvatskog PEN centra za proučavanje književnosti u hrvatskom iseljeništvu, Zagreb 1994., 358 str.

Sekulić, Ante. *Hrvatski pisci u ugarskom podunavlju od početka do kraja XVIII. stoljeća*, Sekcija Društva hrvatskih književnika i Hrvatskog PEN centra za proučavanje književnosti u hrvatskom iseljeništvu, Zagreb 1993., 234 str.

Sekulić, Ante. *Književnost podunavskih Hrvata u XX. stoljeću*, Sekcija Društva hrvatskih književnika i Hrvatskog centra PEN-a za proučavanje književnosti u hrvatskom iseljeništvu, Zagreb 1996., 560 str.

Povijest

Bački Hrvati, prir. Naco Zelić. Udruga za potporu bačkim Hrvatima, Zagreb 2008., 12 str.

Bački zakonik iz 1936. godine, Subotička biskupija, Subotica 1997., 360 str.

Baština za budućnost: Karmel u Somboru 1904. - 2004. : zbornik radova sa međunarodnog znanstvenog simpozija održanog u Somboru 13. i 14. srpnja 2004., ur. Dario Tokić. Institut za kršćansku duhovnost : Hrvatska karmelska provincija sv. oca Josipa, Zagreb 2005., 277 str.

Bunjevci i/ili Hrvati, Etnički forum Subotice, Subotica 1997., 8 str.

Dani Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, ur. Zlatko Žužić. Udruga protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, Zagreb 2002., 28 str.

[Dvjestota] 200. obljetnica rođenja Bana Josipa Jelačića, Odbor za proslavu, Petrovaradin 2001., 16 str.

Franjevačka prisutnost u Subotici : Ferencesek szabadkán, ur. Andrija Anišić i Katarina Čeliković. Franjevački samostan : Izdavački odjel Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“, Subotica 2001., 204 str.

Franjevački samostan u Baču, autor teksta: Josip Špehar. Platoneum, Novi Sad 2008., 64 str. (*)

Fudbalski klub „Bačka“ : 1901-1991, ur. Živojin Inić. Laserkomerc, Subotica 1991., 127 str. (*)

Fudbalski klub „Bačka“ : Bácskai atlétikai klub „Bácska“ : 1901-2001, ur. Živojin Inić. Fudbalski klub „Bačka“, Subotica 2001., 172 str. (*)

Karmel u Somboru : Carmel in Sombor, ur. Dario Tokić. Karmelska izdanja, Zagreb 2005., 99 str.

Korabljica : Ante Sekulić, br. 4, ur. Stjepan Šešelj. Zagreb 1998., 201 str.

Leksikon podunavskih Hrvata - Bunjevaca i Šokaca, I - VIII., ur. Slaven Bačić. Hrvatsko akademsko društvo, Subotica 2004. - 08., A : 63 str.; B-Baž : 77 str.; Be-Br : 67 str.; Bu : 73 str.; ČĐĆ : 65 str.; D : 104 str.; DŽĐF : 107 str.; G : 76 str.

Nona - povijest izgradnje crkve Svetog Jurja u Subotici u svjetlu dokumenata i novina - A Szent György templom építésének története a régi dokumentumok nyomán, ur. Palásthy Lenke. Župni ured sv. Jurja, Subotica 1996., 64 str.

SB Gerard Tomo Stantić, karmelićanin : Isten Szolgája Stantić Gellért Tamás, Vicepostulatura S.B. Gerarda Tome Stantića. OCD : Samostan karmelićana, Zagreb - Sombor - Subotica 2003., 24 str.

Šematizam 1999.-2000., Biskupija Đakovačka ili Bosanska i Srijemska, Đakovo 2000., 320 str.

- Tjedan Hrvata iz Vojvodine*, ur. Hrvoje Salopek. Hrvatska matica iseljenika, Zagreb 1998., 116 str.
- Visitationes Canonicae : Kanonske vizitacije : knjiga IV. : Srijem 1735.-1768.*, preveo i prir. Stjepan Sršan. Državni arhiv u Osijeku : Biskupija Đakovačka i Srijemska, Osijek 2006., 676 str.
- Zbornik radova o biskupu Lajči Budanoviću*, ur. Josip Temunović. Zadužbinski odbor Zadužbine biskupa Budanovića, Subotica 2004., 336 str.
- Zbornik radova s Prvog znanstvenog skupa „Dani Ilije Okrugića“ u Zemunu, 20.-21. svibnja 2005.*, ur. Vlatko Rukavina. Udruga Zemunaca u Republici Hrvatskoj, Zagreb - Zemun 2005., 223 str.
- Zbornik radova sa drugog znanstvenog skupa „Dani Ilije Okrugića“ u Zemunu, 25.26. svibnja 2007. : znameniti Zemunci i Srijemci*, ur. Vlatko Rukavina. Udruga Zemunaca u Republici Hrvatskoj : Zajednica Hrvata Zemuna : Knjižnica i čitaonica „Ilija Okrugić“, Zagreb - Zemun 2007., 248 str.
- Antunović, Ivan. *Razprava o podunavskih i potisanskih Bunjevcih i Šokcih u pogledu narodnom, vjerskom, umnom, gradjanskom i gospodarskom*, Hrvatski znanstveni zavod : Croatica, Pečuh - Budimpešta b.g., 156 str.
- Bačić, Slaven. *Povelje slobodnih kraljevskih gradova Novog Sada, Sombora i Subotice*, vlastita naklada, Subotica 1995., 204 str. (*)
- Bačić, Slaven. *Iz prošlosti gradskog prava Novog Sada, Sombora i Subotice*, Biblioteka Žiga, Subotica 1998., 134 str. (*)
- Beljanski, Milenko. *Šest vekova Čonoplje (1399-1987)*, vlastita naklada, Sombor 1996., 243 str. (*)
- Besedeš, Valerija. *Kapela svetog Roke : Szent Rókus-kápolna*, Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture, Subotica 2003., 16 str. (*)
- Bičanić, Milan. *Srijem - krvavo krilo Hrvatske. Dokumenti i svjedočenja*, Mladost, Zagreb 1994., 368 str.; drugo, dopunjeno izdanje: Bičanić, Milan, *Srijem - krvavo krilo Hrvatske*, Kelemen, Osijek 1999., 424 str.
- Bukinac, Beato. *O ulozi Franjevaca u seobama hrvatskog naroda u XVI. i XVII. stoljeću : dizertacija iz sv. Teologije*, Pučka kasina 1878, Subotica 2007., 93 str.
- Čapo Žmegač, Jasna. *Srijemski Hrvati*, Durieux, Zagreb 2002., 346 str.
- Čapo Žmegač, Jasna. *Strangers Elther Way: The Lives of Croatian Refugees in Their New Home*, Berghahn Books, New York - Oxford, 2007., 216 str.
- Čović, Mara. *Sjećanje, svjedočenje : zvuči kao pruča a bila je istina!*, Riječki nakladni zavod, Rijeka 1996., 116 str.

- Dević, Antun. *Župa Kukujevci*, vlastita naklada, Jarmina 2006., 339 str.
- Dević, Antun. *Župe Čerević i Beočin*, Mirko Gračan : Tiskara Pauk, Jarmina - Cerna 2008., 487 str.
- Evetović, Matija, Krmpotić, Lazar, Ivan. *Život i rad biskupa Ivana Antunovića narodnog preporoditelja*, Hrvatski znanstveni zavod, Pečuh 2002., 422 str.
- Evetović, Matija. *Život i rad Paje Kujundžića*, Pučka kasina 1878, Subotica 2005., 106 str.
- Gašić, Emerik. *Povijest župe i mjesta Morović*, Sirmium d.o.o., Drenovci 1996., 388 str.
- Grlica, Mirko. *Vojnici od Bajše : plemićka priča - A bajsai Vojnich család nemesi világa - The Vojnich Family from Bajsa and their World of Nobility*, Gradski muzej, Subotica 2003., 127 str. (*)
- Gvozdić-Filjak, Zlata, Lončarević, Juraj. *Srijemska kalvarija Hrvata*, Znanje, Zagreb 1995., 347 str.
- Kljajić, Marko. *Golubinci kroz povijest*, HRID, Subotica 1996., 132 str.
- Kljajić, Marko. *Slankamen kroz povijest*, HRID, Subotica 1996., 268 str.
- Kljajić, Marko. *Kako je umirao moj narod*, HRID, Subotica 1997., 470 str.
- Kljajić, Marko. *Sveti Juraj u Petrovaradinu*, Rimokatolički župni ured svetog Jurja, Petrovaradin 2004., 307 str.
- Kopilović, Andrija, Miković, Milovan. *Razgovori s Antom Sekulićem*, Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost Ivan Antunović, Subotica 2008., 157 str.
- Kovač, Ivan. *Dobrovoljno vatrogasno društvo u Bačkom Bregu*, Dobrovoljno vatrogasno društvo, Bački Breg 2002., 144 str. (*)
- Kovač, Ivan, Katačić, Marin. *Hrvatsko kulturno prosvetno društvo „Silvije Strahimir Kranjčević“ Bački Breg*, Hrvatsko kulturno prosvetno društvo „Silvije Strahimir Kranjčević“, Bački Breg 2004., 173 str. (*)
- Krmpotić, Lazar Ivan. *25 godina osnutka Pučke kasine : 1878-2003*, Pučka kasina 1878, Subotica 2003, 104 str.
- Krmpotić, Lazar Ivan. *Život i djelo Tone Kujundžić, uzorne Križarice iz Bačke*, Križarska organizacija, Veliko križarsko sestrinstvo, Zagreb 2003., 96 str.
- Krmpotić, Lazar Ivan. *Veliko obiteljsko stablo Dulićevih*, Birografika : Pučka kasina 1878, Subotica 2005., 115 str.
- Lončarević, Juraj. *Hrvati u Srijemu*, vlastita naklada, Zagreb 1990., 130 str.
- Lončarević, Juraj. *Hrvatske vojne postrojbe u Srijemu tijekom drugog svjetskog rata*, vlastita naklada, Zagreb 1996., 269 str.

- Lončarević, Juraj. *Moja Mitrovica : prilog hrvatstvu Srijema*, Zajednica izbjeglih i prognanih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, Zagreb 1997., 210 str.
- Poljaković, Alojzije. *Zbirka sićanja na Blaška Rajića*, vlastita naklada, Subotica 2003., 55 str. (*)
- Poljaković, Alojzije. *Saga o Bunjevcima i Šokcima, Hrvatima i ne Hrvatima od dalmatinskih buna do pobune mladih 1947.*, vlastita naklada, Subotica 2005., 99 str. (*)
- Racković, Ratko. *Hrvati u Rumi na Bregu*, Hrvatsko kulturno prosvetno društvo „Matija Gubec“, Ruma 1999., 77 str. (*)
- Racković, Ratko. *Doseljavanje i duhovni život Hrvata u Rumi*, Hrvatsko kulturno prosvetno društvo „Matija Gubec“, Ruma 2007., 130 str. (*)
- Rukavina, Vlatko. *Zemun i Hrvati : prilog monografiji zemunske kulture*, HRID, Subotica 1998., 167 str.
- Rukavina, Vlatko. *Hrvati - stvaraoci u Zemunu*, Hrvatska matica iseljenika, Zagreb 1999., 298 str.
- Rukavina, Vlatko. *Srijemski i podunavski biseri : hrvatski doprinos Srijemu*, vlastita naklada : Nova Stvarnost, Zagreb 2001., 272 str.
- Sekulić, Ante. *Bački Bunjevci i Šokci*, Školska knjiga, Zagreb 1990., 356 str.
- Sekulić, Ante. *Hrvatski bački mjestopisi : povijest hrvatskih imena mjesta u Bačko-bodroškoj županiji*, Školska knjiga, Zagreb 1994., 174 str.
- Sekulić, Ante. *Hrvatski srijemski mjestopisi*, Školska knjiga, Zagreb 1997., 240 str.
- Sekulić, Ante. *Osobna imena, prezimena i nadimci bačkih Hrvata*, Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ : NIU „Hrvatska riječ“, Subotica 2006., 150 str.
- Stepanović, Milan. *Sažeta povesnica somborske porodice Matarić : iz arhivskih izvornika XVIII i XIX stoleća*, UG „Reč, istina, sloboda“, Sombor 2007., 22 str. (*)
- Šeremešić, Marija. *Tragovi sjećanja*, NIU „Hrvatska riječ“ : Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo „Vladimir Nazor“, Subotica - Sombor 2007., 128 str.
- Temunović, Josip. *Zadužbina biskupa Budanovića*, Pučka kasina 1878. : Hrvatska udruga „Lajčo Budanović“, Subotica - Mala Bosna 2002., 146 str.
- Temunović, Josip. *Subotička matica*, Pučka kasina 1878., Subotica 2002., 158 str.
- Valentić, Mirko, Kruhek, Milan; Buczynski, Alexander (ur.). *Hrvatska na tajnim zemljovidima 18. i 19. st.*, sv. 3.: *Petrovaradinska pukovnija*, Hrvatski institut za povijest, Zagreb 2000., 204. str.

- Valentić, Mirko, Horbec, Ivana (ur.). *Hrvatska na tajnim zemljovidima 18. i 19. st.*, sv. 4.: *Srijemska županija*, Hrvatski institut za povijest, Zagreb 2001., 256. str.
- Vaš, Geza. *Crkva svete Tereze Avilske : Avilai Szent Teréz Székesegyház*, Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture, Subotica 2003., 21 str. (*)
- Večanski, Ljubiša. *Boka u Banatu*, Istorijski arhiv : Den satelit, Pančevo 2003., 753 str. (*)
- Vereš, Tomo. *Bunjevačko pitanje danas*, Institut „Ivan Antunović“ : NIP „Subotičke novine“, Subotica 1997., 144 str.
- Vojnić Mijatov, Blaženka. *Mile uspomene*, Izdavački odjel Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“, Subotica 2000., 140 str.
- Vujković Lamić, Ljudevit, ml. *100 godina od rođenja Ljudevita Vujkovića Moce : 1907.-2007.*, Pučka kasina 1878., Subotica 2007., 66 str.
- Zaić-Kubatović, Marija. *Naš čovik*, Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnosti „Ivan Antunović“, Subotica 1998., 140 str.
- Zelić, Naco. *Protiv zaborava : Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo „Matija Gubec“ Tavankut 1946-1996*, Hrvatska matica iseljenika : Udruga vojvođanskih i podunavskih Hrvata, Zagreb 2000., 336 str.
- Žigmanov, Tomislav. *Hrvati u Vojvodini danas : traganje za identitetom*, Hrvatska sveučilišna naklada : Pučko otvoreno učilište, Zagreb 2006., 216 str.

Literatura

- Kujundžić, I. 1968. *Izvori za povijest bunjevačko-šokačkih Hrvata*. Zagreb: Matica hrvatska.
- Miković, M. 2008. „Bibliografija Ante Sekulića“, u A. Kopilović i M. Miković, ur., *Razgovori s Antom Sekulićem*, 67 - 87. Subotica: Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“.
- Radelj, P. M. 2000. „Bibliografija fr. Petra Tome Vereša O. P. (1931.-2000.)“, u A. Gavrić, ur., *Ljubav prema istini: Zbornik u čast Tome Vereša O. P. prigodom 70. rođendana i 50 godina redovničkih zavjeta*. Zagreb: Dominikanska naklada Istina.
- Žigmanov, T. 2005a. „Prilog prikupljanju bibliografske građe za povijest Hrvata u Vojvodini od 1990.-2002“, *Časopis za suvremenu povijest* 1 (2005): 205 - 224.
- Žigmanov, T. 2005b. *Bibliografija Hrvata u Vojvodini 1990.-2002.: prinosi*. Pula: Istarski ogranak Društva hrvatskih književnika.

Žigmanov, T. 2006. *Hrvati u Vojvodini danas: traganje za identitetom*, Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada i Pučko otvoreno učilište.

Žigmanov, T. 2009. „Bibliografije i bibliografska praksa kod vojvođanskih Hrvata“, *Klasje naših ravni* 9 - 10 (2009): 29 - 38.

Summary

Monographs on Croats in Vojvodina from 1990 to 2008 - basic information

The aim of the paper is to present the monograph publications on Croats in Vojvodina from 1990 to 2008. The paper presents a list of 137 monographs published in the above period that are thematically related to the social and cultural life of Croats in Vojvodina. These works are of heterogenic nature by a series of features - ranging from their volume through the complexity and scope of the theme to their scientific relevance; nevertheless, what brings them all together is the same topic.

The list of publications on Vojvodina Croats is published in a sequence that follows the classification in accordance with the Universal Decimal Classification and the alphabetic list of authors. Anonymous publications and publications with multiple authors are listed at the beginning. In addition, the paper contains a brief analysis of the place of publishing and the place of the author's activity, the language of publication and the field of science and the topics they cover.

The contribution of the paper lies in the compilation of a time-defined regional bibliography that has presented for the first time all the known monographs on Vojvodina Croats in the mentioned period.

KEY WORDS: bibliography, monographs, Croats, Vojvodina.